No. 1160 Zaterdag 24 Maart 1906. 23ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.20,

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tree luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 23 Maart.

SCHEIDING

VAN

Kerk en Staat.

II.

En 't is ook niet alleen door de uitoefening van zijn eeredienst, tot welke de scheidingswet het gansche wezen van den godsdienst valschelijk herleidt, nauw te beperken, dat de Staat de Kerk beleedigt en kwetst, hij doet het ook door beletselen te stellen aan haar immer zoo weldadigen invloed op het volk en door op duizend manieren hare werkzaamheid te verlammen.

Zoo was het, onder meer, den Staat nog niet genoeg om aan de Kerk hare geestelijke orden te ontrukken, die kostbare hulptroepen in de gewijde bediening, in het onderwijs, in de opvoeding, in de werken van christelijke naastenliefde, maar hij berooft haar ook nog van de hulpbronnen, die [illegible] menschelijke middelen verschaffen, noodig voor haar bestaan en voor de vervulling van hare roeping en zending.

Behalve de schade en den hoon, waarvan Wij tot nu toe gesproken hebben, verkracht de scheidingswet het eigendomsrecht der Kerk en treedt het met voeten. Tegen alle rechtvaardigheid in, berooft zij die Kerk van een groot gedeelte van haar patrimonium, dat haar nochtans onder heilige en veelvuldige titels toebehoort: zij onderdrukt en vernietigt alle geestelijke instellingen, toch zoo wettig aan den Goddelijken eeredienst of aan het gebed voor de overledenen gewijd. Wat de hulpbronnen betreft, die de Katholieke milddadigheid had samengebracht voor de instandhouding der Christelijke scholen of voor de uitoefening der verschillende werken van godsdienstige weldadigheid, zij brengt ze over naar instellingen van leeken, waar men gewoonlijk vergeefs het minste spoor van Godsdienst zou zoeken. Daarin schendt zij niet alleen de rechten der Kerk, maar ook den formeel uitgedrukten wil der donateurs en erflaters. Het is Ons ook uiterst smartelijk, dat, met miskenning van alle rechten, de wet tot eigendom van den Staat, van de departementen of van de gemeenten verklaart alle kerkelijke gebouwen, die bestonden voor het Concordaat. En als de wet het onbepaald en gratis gebruik ervan aan de godsdienstige vereenigingen toestaat, laat zij deze concessie van zoovele beperkingen vergezeld gaan, dat zij in waarheid aan de openbare macht de vrijheid laat, er over te beschikken.

Wij zijn bovendien vervuld met de ernstigste vrees, wat de heiligheid dier tempelgebouwen betreft, verheven verblijfplaatsen der goddelijke majesteit, ter wille der herinneringen daaraan verbonden, boven alles dierbaar aan de godsvrucht van het Fransche volk. — Terwijl voorts de wet door de begrooting van den eeredienst op te heffen de Kerk ontlast van de verplichting in de uitgaven voor den eeredienst te voorzien, schendt zij tezelfder tijd een verbintenis, bij diplomatieke overeenkomst aangegaan en krenkt zij op ernstige wijze de rechtvaardigheid. Op dit punt is alle twijfel buiten gesloten, gelijk door de historische documenten ten duidelijkste wordt aangetoond.

Toen het Fransche gouvernement in het Concordaat de verplichting op zich nam, aan de leden der geestelijkheid een tractement uit te keeren, dat hun veroorloofde in hun onderhoud en de benoodigheden van den eeredienst te voorzien, deed het dit alleen bij wijze van schadeloosstelling — ten deele althans — wijl de Staat tijdens de eerste omwenteling zich de goederen der Kerk had toegeëigend. En wanneer van den anderen kant, de Roomsche Opperpriester zich bij dit Concordaat uit liefde tot den vrede, in zijn naam en dien zijner opvolgers, verbond, de bezitters der aan de Kerk ontnomen goederen niet te verontrusten, is het zeker, dat hij deze belofte slechts deed op voorwaarde, dat de Fransche regeering te allen tijde aan de geestelijkheid een behoorlijke toelage zou uitkeeren en in de kosten van den eeredienst zou voorzien.

Ten slotte randt de nieuwe wet niet slechts de belangen der Kerk aan, maar zal zij ook allerverderfelijkst zijn voor uw land. Er is geen twijfel aan, of zij zal op jammerlijke wijze de eenheid en de rust verstoren. En zonder die eenheid en rust kan geen natie een bloeiend bestaan leiden. Vooral bij de tegenwoordige gesteltenis van Europa wordt derhalve vurig naar de eenheid in het binnenland gestreefd door alle Franschen, die waarlijk hun vaderland liefhebben en zijn welvaart beoogen. Wat Ons betreft, op het voorbeeld van onzen voorganger, en erfgenaam van zijn gansch bijzondere genegenheid voor uw land, hebben Wij Ons beijverd den godsdienst uwer vaderen onder u in al zijne rechten te handhaven; maar tezelfder tijd hebben Wij getracht u allen te bevestigen in de eenheid. En niet zonder de angstigdste bezorgdheid zijn Wij er thans getuige van, dat de Fransche regeering een daad heeft verricht, die, de op godsdienstig gebied reeds te zeer geprikkelde hartstochten nog meer opwekkend, geheel uw land in de grootste beroering dreigt te brengen.

Deswege, denkend aan onze apostolische taak en ons bewust van den gebiedenden plicht, die op Ons rust om Ons te verdedigen tegen elken aanval en te handhaven in haar volstrekte volkomenheid de onschendbare en heilige rechten der Kerk, uit kracht van het oppergezag, dat God Ons heeft verleend, verwerpen Wij op boven aangehaalde gronden en veroordeelen Wij de wet die in Frankrijk op de scheiding van Kerk en Staat is aangenomen als diep beleedigend tegenover God, dien zij officieel loochent, wijl ze in beginsel aanneemt, dat de republiek geen eeredienst erkent.

Wij verwerpen en veroordeelen haar als strijdig met het natuurrecht, het volkenrecht en de openbare trouw, die aan verdragen moet worden bewezen; als in tegenspraak met de Goddelijke instelling der Kerk, haar wezenlijke rechten en haar vrijheid, als omverwerpend de rechtvaardigheid en met voeten tredend de eigendomsrechten, die de Kerk op menigvuldige titels heeft verkregen, en bovendien uit kracht van het Concordaat, veroordeelen Wij haar als zwaar beleedigend jegens de waardigheid van den Apostolischen Stoel, jegens onzen Persoon, jegens het Episcopaat, jegens de geestelijkheid en alle Fransche katholieken. Diensvolgens protesteeren wij plechtig en uit al Onze kracht tegen het indienen, tegen het aannemen en tegen het afkondigen van deze wet, verklarend, dat zij nooit kan worden aangevoerd om de onverjaarlijke en onveranderlijke rechten der Kerk te verkorten.

De nieuwe Begrooting.

III.

Art. 10. Kosten verbonden aan het

Feuilleton.

St. Eustatiaansche Ditjes en Datjes.

In ze'n boek „Naar de Antillen en Venezuela", heeft Van Kol ook 'n hoofdstuk gewijd aan ons stukje vulkaangrond.

Hij was hier in April 1903, 'n dag of 4.

Als motto staat hoopvol, rechts onder 't hoofd „St. Eustatius" te lezen, 't veelzeggend zinnetje van Lamennais in zijn „Paroles d' un croyant:"

„Vous vivez en des temps mauvais, mais ces temps passeront."

Bij 't lezen van deez' woorden rees voor mij op de martiale gestalte van 't aan mij in zoovele opzichten sympathieken kamerlid, nu niet geperst in ze'n officieel gegaloneerd kamergala, maar gehuld in den wijden profetenmantel, golvend in breede plooien om ze'n machtige schouderen.

Helaas, nu ná bijna 3 lange jaren, is de vervulling van die profetie nog verre.

Die slechte tijden zijn *gebleven*.

Weest echter onvervaard, Statianen; ces temps mauvais passeront, en vol eerbied staren wij op naar den ziener en blijven nog hopen bijna tegen alle hoop in, dat tenminste voor 't eindje van de wereld, St. Eustatius nog eens op iet of wat welvaart bogen mag.

Die slechte tijden zijn gebleven. Zulks met een stuk of wat argumenten te staven, zal mij niet moeilijk vallen.

In November van het vorig jaar bestond onze handelsvloot uit 2 schoeners en 9 sloepen.

Niet onaardig, ofschoon er in den gouden tijd van St Eustatius soms 'n 300 koopvaardijvaarders op de ree lagen, maar natuurlijk hoorden die hier ook niet allemaal thuis.

In de laatste *maanden* zijn er verkocht aan reeders op andere eilanden in onze Antillen:

De schoener	„Merties Delmar"		148 M^3
„	sloep	„Planters Pride"	33,32 M^3
„	„	„Ida"	25,82 M^3
„	„	„Electric"	14,91 M^3
„	„	„May"	16,06 M^3

Blijft over 1 schoener en 5 sloepen.

Is dat niet treurig?

Eén troost, maar 'n zeer magere, is de wetenschap, dat ze nu weer 'n klein nieuw sloepje aan 't bouwen zijn, maar dan denk je weer, jongen jongen, waar gaat 't heen, als je verneemt, dat nog 2 kaptein-eigenaars met alle geweld ook hun sloep aan den man willen brengen.

't Schijnt 'n soort baccil te zijn, gevaren in de bloedvaten van onze zeemannetjes.

Ik wou, dat ik er 'n serum tegen wist.

Wat zou ik ze inspuiten!

Maar als je dan ook ziet, met wat imbeciele cargo onze scheepjes soms op reis gaan, dan laat zich heel veel verklaren. Wij hebben hier 'n op Statius gebouwd schoenertje den „Amy Johnson" 'n juweeltje van 'n zeiler, en die heeft nota bene in 't begin van dit jaar 2 reizen naar Barbados gedaan, enkel en alleen geladen met............brandhout!!!

Is 't niet om te huilen?

Op Curaçao en waar al niet in onze West-Indies, verwacht men alle heil van reboisatie; en hier hakt men de boel maar klakkeloos om, nu wel geen heele dikke boomen, maar er waren toch aardige corpulente stammetjes bij. En 't gouvernement is, helaas, onmachtig om daar 'n stokje voor te steken. Verbied me nou eens op mijn eigen grond 'n boom óm te hakken en te verkoopen? Dat gaat immers niet!

„Vous vivez en des temps mauvais."

Certainement, niet alleen op de ree, op de zee maar, ook op 't land.

't Schijnt dat godin Pluvia in den laatsten tijd heel erg verlegen uitgevallen is, om bij ons op visite te komen.

Zie me dat staatje nu eens aan van onzen regenval:

	Nov.		Dec.		Jan.		Febr.
1903:	213.5	—	120	—	93	—	59^5
1904:	38	—	84	—	64	—	48^5
1905:	68^5	—	69^5	—	59^5	—	53
1906:					33^5	—	46

Globaal genomen, achteruit, zoo hard als 'n paard loopen kan.

Onze katoen — in Sept. geplant — doorstaat die droogte uitstekend, als dikke mollige hollandsche sneeuwvlokken schittert ze in 't oogverblindend tropisch zonlicht; maar die arme jam - cane - en aardappelenveldjes, om wanhopig te worden, zoo verschrompeld als die er uitzien.

Als 't nog 'n tijdje zoo doorgaat, dan staat onverbiddelijk „starvation" voor de deur.

Ze komen al verkoopen in schoone servetjes gehuld, kopjes en glaasjes

overbrengen van gouvernementspassagiers, mailcorrespondentiën en gouvernementsgoederen naar de eilanden der kolonie...ƒ 6,000

licht de Gouverneur op de volgende wijze toe:

„Met den stoombootdienst tusschen de onderscheidene eilanden der kolonie, waartoe in de begrooting voor het loopend dienstjaar een crediet van ƒ20,000.— werd aangewezen, werd in de maand Juli 1905 een aanvag gemaakt. De resultaten van dezen dienst gedurende het korte tijdperk van zijne werking acht de Agent van de Hamburg–Amerika linie, met wie eene overeenkomst tot het onderhouden van den dienst voor den tijd van een jaar werd gesloten, — voor zoover die nu kunnen worden nagegaan — niet bevredigend: de vrachtdienst, waarvan bij den aanvang van den dienst ten opzichte van Bonaire en Aruba, op grond van betuigde instemming, meer verwacht werd, laat tot dusverre zeer veel te wenschen over.

Het personenvervoer geeft wel is waar redenen tot tevredenheid, maar hangt het geheel er van af of het goederentransport met het stoomschip in de naaste toekomst toeneemt of de Maatschappij onder de overeengekomen voorwaarden den dienst zal kunnen voortzetten.

Ten einde een vast oordeel in deze te kunnen vestigen, schijnt echter een proeftijd van een jaar, zooals met de maatschappij overeengekomen, te kort: — het Bestuur vertrouwt althans, dat de maatschappij met deze meening zal medegaan, en alzoo bereid zal worden bevonden om de proef nog één jaar voort te zetten. De beslissing in deze kan eerst in den loop der maand Maart a. s. worden tegemoet gezien.

In het vertrouwen, dat de maatschappij er toe besluiten zal den proeftijd te verlengen, wordt ook voor 1907 een crediet van ƒ 20,000. aangevraagd voor de voortzetting van den meerbedoelden dienst. (Zie ook de artikelen 44,61, 78, 96 en 110)."

Een ieder zal ten zeerste nieuwsgierig wezen, hoe de uitslag dezer correspondentie zijn zal. Jammer, dat niet reeds bij het aangaan van het contract werd ingezien, dat ÉÉN proefjaar toch veel te weinig is. En ook nu zijn wij van oordeel, dat, zoo het besluit der Hamburg-Amerika-lijn wezen zou: nog één jaar dan, maar, als het dan nog niet lukt, ook niet langer", — men alles nog wel eens goed mag overwegen, alvorens opnieuw op dergelijke wijze zich te verbinden.

Een stoomverbinding tusschen Curaçao en de eilanden onderling achten wij ten zeerste gewenscht, niet slechts om de overige eilanden wat los te maken uit hun isolement, maar vooral om meer eenheid te brengen in de eilandengroep, waaruit onze kolonie bestaat, om vaster band te leggen tusschen de eilanden onderling en meer voeling mogelijk te maken met het hoofdeiland Curaçao. Nooit zal het eiland Curaçao het middelpunt van handel en kleinere scheepvaart voor de overige eilanden der Kolonie worden, zoo er geen geregelde, snelle verbinding is tusschen onze eilanden. Wij rekenen eene stoomverbinding tot een der voornaamste middelen om de economische toestanden, vooral op de overige eilanden, te verbeteren.

Maar dan moet zoo'n stoomverbinding ook dienstbaar worden gemaakt aan een flink uitgewerkt plan en niet aan zich zelve worden overgelaten, alsof het hier enkel en alleen een snellere verbinding gold en niet een der aangewezen middelen om de economische toestanden te verbeteren. De Kamer van Koophandel en Nijverheid had zich in deze wel wat meer diligent kunnen toonen. Nu is er bijna een jaar voorbijgegaan, zonder dat ook maar uit iets blijkt, dat werkelijk begrepen werd, waarom een stoomverbinding tusschen de eilanden en Curaçao van zoo'n groot nut wezen kan.

Uit het aangaan van het contract voor slechts *één* jaar en het trachten te vernieuwen voor slechts één jaar zou men wel mogen afleiden, dat bij het Bestuur een stoomvaartverbinding vooralsnog niet werd opgenomen als onderdeel van een vaststaand, uitgewerkt plan om onze economische toestanden te verbeteren. In één jaar tijds was het onmogelijk bijv. om Curaçao tot hoofdmarkt te maken voor de koopers op de bovenwindsche eilanden, tot dusverre gewend hun goederen uit Amerika en de omliggende eilanden te betrekken.

Nu reeds maandelijks gedurende het geheele jaar versche goederen uit Curaçao konden aangevoerd worden, had men daar zeker meer partij van kunnen trekken om de koopers hierheen te lokken. De Kamer van Koophandel en Nijverheid had al lang een onderzoek moeten instellen naar soort, qualiteit, en prijs der goederen, aldaar benoodigd, om na te gaan, of dit alles niet beter en goedkooper of minstens even goed en even duur uit Curaçao daarheen kon gestuurd worden. Ook zal er van de bovenwindsche eilanden ook wel iets naar onze eilanden kunnen worden verzonden, zooals vruchten bijv., klein en groot vee.

Ook is het volstrekt nog niet nagegaan, voor zooverre wij weten, of het vaarplan zoo practisch mogelijk is ingericht, of er geen andere eilanden moeten aangesloten worden om deze verbinding levensvatbaar te maken niet alleen, maar ook vruchtbaar en economisch ontwikkelend voor de eilanden te doen zijn.

Coro kon bijv. aangesloten worden en Santo Domingo

Slechts met korte trekken kunnen wij aangeven, hoe de stoomverbinding werkelijk behoort tot een goed doordacht plan om zoowel de eilanden als Curaçao economisch te verbeteren.

Veronderstel nu, dat ook thans wederom slechts voor één jaar 'n overeenkomst met de Hamburg-Amerikalijn kan worden aangegaan, dan wordt het weer lapwerk en kan wederom niet begonnen worden met een flink uitgewerkt plan.

En dan na een jaar! Opnieuw dobberen en zeilen! Dan liever ons niet graag gemaakt en ons de groote voordeelen van een stoomverbinding maar niet laten ondervinden.

Dat de Kol. Raad derhalve Ons Bestuur eens ernstig afvrage, wat voor plannen er bestaan omtrent deze stoomverbinding. Nu, of over een jaar, weer opdoeken, omdat het te duur is! Honderdmaal beter ware het dan, er nimmer mede begonnen te zijn. We hadden dan ons zeilschip kunen verbeteren en bij windstilte of tegenstroom een stoommachine ter hulp kunnen roepen. Zulke zeilschepen met stoomvermogen, als hulp in den nood, konden aan onze eilanden reeds veel voordeel verschaffen. Men kon bijv. naar Aruba zeilen en terug stoomen en juist omgekeerd naar en van Bonaire. Voor de Bovenwindsche eilanden kon men een bepaald aantal dagen vaststellen als maximumreis, ziet de schipper, dat hij er zeilend niet komen kan, dan stookt hij zijn stoommachientje op.

Dit was het oorspronkelijke plan van het Bestuur, dat losgelaten werd, toen er een aanbieding inkwam van de Hamburg–Amerika–lijn. Een stoomverbinding was zeker verre te verkiezen, maar eens begonnen moet men het volhouden en niet beginnen voor men zeker weet, dat men vol kan houden.

En wij gelooven, dat het best kan, mits er van de stoomverbinding zooveel partij getrokken worde als mogelijk is.

Weet het Bestuur nu nog niet, bij eventueel hernieuwen van het contract voor een jaar, wat er het volgende jaar moet geschieden, dan zouden wij het voor en tegen wel eens willen hooren van een zeilverbinding met hulpstoomvermogen. Wij kunnen dan ten minste reeds nu beginnen met iets, wat we konden volhouden en geleidelijk verbeteren.

Maar dat men dan ook niet langer deze stoomverbinding tusschen de eilanden aan zich zelve overlate, maar werkelijk opneme in het plan tot economische verbetering onzer eilanden.

Wij zouden het een hoogst verdienstelijk werk vinden, zoo de leden der Kamer van Koophandel er eens op uittrokken om alles nauwkeurig te onderzoeken en dat plan eens flink te bestudeeren.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke Berichten.

De Zeereerw. Pastoor A. HELLING, laatstelijk in bediening in de parochie van Sabaneta op Aruba en vroeger op de Noord aldaar en Montagne alhier, heeft in het hoofdklooster der E. E. P. P. Dominikanen te Huisen de H. Sakramenten der stervenden ontvangen. Genezing is niet meer mogelijk, misschien echter dat zijn sterk gestel nog lang weerstand bieden kan aan zijn ziekte.

Dankbetuiging.

In dank ontvangen van den Heer C. FENSOHN een exemplaar van het bekende, populaire weekschrift *Das*

---

en knick-knacks, en ouwe familiestukken, ja al hun hebben en houwen, onze kleine luyden van St. Eustatius, en dat is immer — ik spreek van ondervinding — 'n veeg teeken.

En als je dan zelf geen druppel water meer in je regenbak hebt, en je, dag in dag uit, water moet koopen, en je 'n chronisch gebrek hebt aan iets, wat ze hier money, en op Curaçao placa noemen, dan denk je wel eens, jongen jongen, Van Kol, schiet in hemelsnaam toch 'n beetje op met de vervulling van je profetie van goeie, van betere tijden, want 't water (zee- geen regenwater) is ons bijna tot aan den mond.

En dan hebben hier 'n heeleboel moeders (van vaders spreek ik niet, want die heb-ie hier bitter weinig, tenminste volgens de wet) de onhebbelijke gewoonte om hun spruiten van 7, 8, 9 jaren te expedieëren naar andere eilanden, St. Kitts, St. Thomas, Curaçao, Aruba, etc. etc., „to hire out," zooals de geijkte uitdrukking hier luidt.

Dat is ook geen teeken van welvaart, om den drommel niet!

Die stumpertjes worden dan door 'n huilende, zich aanstellende moeder naar de bay gebracht, in 'n bootje getild, en vol idealen vangen ze de reis aan.

De moeder heeft weer 'n sweet potato-etertje minder.

En in hun dienst wordt hun nu en dan 'n nieuw pakje of jurkje genaaid, moeten ze sjouwen van heb ik jou daar, zien gewoonlijk (er zijn exceptiees) school noch kerk, krijgen bij gelegenheid met 'n eindje touw of leer op hun respectieve ruggetjes, wat dikwijls goed is; en als ze dan, 15 of 16 jaar oud, brutaal worden en *te veel aan kleêren kosten*, dan worden ze netjes franco teruggestuurd, en krijgt men die exemplaren vol levenslust en vrijheidszin weer op ons eiland terug.

Wat bijna altijd de consequenties van zulk 'n opvoeding (?) zijn, daar liever 'n heelen dikken sluier over.

C'est aussi une conséquence des temps mauvais!!!

't Deed mij daarom goed te hooren, dat de commissie, die zich hier op hoog verzoek gevormd had om aalmoezen in te zamelen voor de vervolgde Russische joden, wegens de „temps mauvais", daar niet op in wilde gaan.

„Bij George, waar moet hier 't geld vandaan komen!

Natuurlijk van de ambtenaren, die al werk genoeg hebben, om hier met hun traktementje rond te scharrelen. 't Doel is goed, verheven, humaan, maar toch 't hemd is nader dan de rok.

Die dollar of wat komen hier ook zoo goed van pas, met pleizier wil ik 'n iegelijk dadelijk 'n paar dozijn adressen opgeven, waaraan 't puik besteed zal zijn.

Hier woont *nu* geen enkele Israëliet, maar wel in den tijd, toen er geld, veel geld te verdienen was, toen hebben duizenden hier schatten verdiend, fortuin gemaakt.

Look here, ik ben volstrekt geen antisemiet, verre van daar, maar waarom nu ook nog uit Curaçao geld gestuurd voor arme joden in het verre Rusland, die de slechte tijden misschien eerder onder de knie zullen hebben, dan mijn arme niet vervolgde Statianen. Please, sir, stuur het geld niet zoover weg, Statius ligt dichter bij!

Ik begin te politiseeren, dat is gevaarlijk terrein.

Toch moet me, voor ik eindig, nog iets van 't hart.

De grootste troost voor 'n fatsoenlijk mensch op St. Eustatius is de mail, bij mij in casu de Hollandsche mail, want ook ik beschouw mij zelf als 'n fatsoenlijk mensch.

Nu, die groote troostbrenger is helaas heelemaal van de kook.

'n Brief die b. v. in Holland den 1sten Febr. in de brievenbus gleê, komt hier nota bene pas 3 Mrt. uit den mailzak vallen. En we leven toch heusch in 1906, in den tijd van oceaanstoomers die gestuwd door hun machtige schroefbladen de golven als bruinvisschen pijlsnel doorklieven, en mijlen van voorheen, nu als meters verwerken.

Trekschuit en mailzeilers behooren nu thuis op den rommelzolder of in 'n antiquiteitenmuseum.

Dat gehannes met de mail, is 'n gevolg van hommeles tusschen 't Engelsch gouvernement en de Royal Mail Company, 'n subsidie—dus 'n duitenkwestie.

En daar moeten wij nu onder lijden, ofschoon we toch even plichtmatig als vroeger ons postzegeltje van 12½ cent op ons envellopje plakduwen; en om dat stukje haringvijver over te steken heeft dat papiertje nu juist eens zoo lang werk, als 'n fatsoenlijke XX eeuwsche mail met 'n beetje fut in 'r knoken er over behoort te doen.

Maar we leven in „des temps mauvais", dus ook die bittere pil maar geslikt, zij 't ook met 'n brok in de keel.

Mais ces temps passeront!

Wanneer???

'n Ouwe neger verklaarde mij eens onder geheimzinnig gefluister, dat „op al deez' eilanden 'n vloek rustte, en dat alle, wie weet hoe spoedig reeds, ten ondergang gedoemd waren."

't Heeft er inderdaad veel van weg, want niet alleen hier op Statius, maar op de al mij bekende West-Indische eilanden is 't misérie.

't Volk trekt weg in dichte drommen naar Santo Domingo, Cuba, Portorico, Bermuda, ja, vooral naar de „United States", en de meesten gaan weg en blijven weg.

Wat we hier vóór hebben op menig ander eiland — en dat is 'n groote troost — is, dat 't gouvernement allerenergiekste pogingen in 't werk stelt, om St. Eustatius er weder boven op te helpen.

Dat geeft moed, en fleurt je weer 'n beetje op.

**

Toen Kamerlid Van Kol in 1903 hier de vergadering met de ingezetenen sloot, eindigde hij met dezen poëtissche peroratie:

„Moge door samenwerking van „volk en Regeering de toekomst „schooner zijn, dan het verleden was „en het heden is."

Als dat eens waar was!

Maar ik heb er toch 'n erg zwaar hoofd in.

JAN PAUL.

St. Eustatius, 13 Maart '06.

Echo, dat nu wederom een krachtig bewijs geeft van activiteit door het afdrukken der portretten van 165 duitsche consuls, over de geheele wereld verspreid.

Hollandsch Avondje.

De Weledelgestrenge Heer J. A. SNIJDERS JR. de onvermoeide bevorderaar van het A. N. V., heeft ook een propagandatocht naar Aruba gemaakt. Veertien dagen heeft Z.W.E.G. zich geen vermoeienis noch arbeid gespaard om Aruba zoo volledig mogelijk te leeren kennen en overal belangstelling te wekken voor Nederland.

Het glanspunt straalde wel op Maandagavond 19 Maart, toen om 7½ uur in de Openbare School te Oranjestad een Hollandsch Avondje werd gehouden. De bijeenkomst was druk bezocht. Nadat het kinderkoor het Wilhelmus (oude toonzetting) had gezongen, opende de vertegenwoordiger van het Verbond op Aruba, de Heer J. H. P. SCHRILS de vergadering met een Openingsrede, waarna de kindreen weder een drietal hollandsche liederen zongen.

Toen hield de Heer SNIJDERS een lezing: Wat beoogt het Algemeen Nederlandsch Verbond? die zeer in den smaak viel en luide werd toegejuicht, en ten gevolge had dat 22 nieuwe leden toetraden.

Nu droeg Mevrouw SNIJDERS-JAPIKSE met zeer veel gevoel twee mooie Hollandsche liederen voor, waarop wederom een korte voordracht van den jongeheer N. E. HENRIQUEZ volgde.

Na de pauze zong de Weleerw. Heer W. VAN DEN BRINK „Ik ken een lied en „Een kind van Holland." Toen werd er, zoo waar, door drie jongens een comedie-stukje opgevoerd: Tromp en De Ruyter, weder gevolgd door voordrachten en liederen.

Een ieder was buitengewoon tevreden op Aruba en voelde wel wat meer te kunnen doen om de liefde voor Nederland wat aan te wakkeren en te verlevendigen.

Jammer, dat de heer SIJNDERS na zooveel vermoeienis en zorgen, die zooveel hoopvol arbeiden bij zij vertrek uit Aruba het reeds berucht geworden Februari-nummer van Neerlandia ontving, waarin een onbekende al dat werk weer dreigt te vernietigen.

A. N. V.

Reeds een uur, nadat de Secretaris der Groep Nederlandsche Antillen van Aruba was teruggekeerd, begaf hij zich naar den wn. Voorzitter om te bespreken, wat er door het Groepsbestuur diende gedaan te worden naar aanleiding van het stuk *Het verval van Curaçao* in het Februari nummer van NEERLANDIA.

Onmiddellijk werd besloten een Bestuursvergadering samen te roepen. Deze had daags daarna plaats ten huize van den heer H. J. T. BOOMGAART. Met algemeene stemmen werd goedgevonden den heer A. E. VAN DEN BRANDHOF onmiddellijk te ontslaan, daar hij hoofdoorzaak was, dat het voor Curaçao zoo beleedigend Artikel in „Neerlandia" geplaatst werd.

Op bl. 30 staat te lezen, dat „de redactie der betreffende groep daartoe voldoende aanleiding vindt en den ernst der bedoeling niet betwijfelt," terwijl op den omslag van „Neerlandia" wordt gemeld, dat onder de redactie zitting heeft voor de Groep Ned. Antillen A. E. VAN DEN BRANDHOF.

Telegraphisch werd aan het Hoofdbestuur niet alleen kennisgegeven van dit ontslag, maar ook van de diepe verontwaardiging, welke algemeen op Curaçao heerscht.

Aan den Algemeenen Secretaris van het A. N. V., P. J. DE KANTER, te Dordrecht werd het volgend telegram verzonden:

Algemeene verontwaardiging. Vertegenwoordiger BRANDHOF ontzet.

(w. g.) SNIJDERS.

Toen werd staande de vergadering, nog een kort, kras briefje aan den ontslagen Vertegenwoordiger gericht en een langere brief opgesteld, waarin de Groep „Nederlandsche Antillen" zich ten zeerste beklaagt bij het Hoofdbestuur van het A. N. V. over de opname van het voor ons land en volk zoo vernederend artikel. In dezen brief wordt niet alleen onze rechtmatige verontwaardiging geuit, maar ook, zooveel mogelijk, herstel der beleediging geëischt. Deze brief zal aan het oordeel van een algemeene vergadering worden onderworpen.

Besloten werd zoo spoedig mogelijk deze algemeene vergadering uit te schrijven. Daar meerdere leden echter bezwaar hebben om een vergadering bij te wonen op de bovenzaal der Societeit „De Gezelligheid" moest naar een andere gelegenheid worden uitgezien. Dit is de eenige reden, waarom nog geen lokaal kan worden aangewezen. Maandag zal alles wel geregeld zijn en zal derhalve dag en plaats der algemeene vergadering worden bekend gemaakt.

„Neerlandia."

De Curaçaosche Pers is eenstemmig in haar afkeuring van het ingezonden stuk „Het verval van Curaçao", geplaatst in „Neerlandia", orgaan van het A. N. V. door een schrijver, die zijn naam niet noemen durft.

Nadat *El Imparcial*, (zelfs tot tweemaal toe), *La Cruz*, *De Vrijmoedige*, *De Curaçaosche Courant* reeds als tolk zijn opgetreden der algemeene verontwaardiging, meenen ook wij er nog een enkel woord aan te moeten toevoegen.

„Hoor ook de wederpartij" staat als motto geschreven boven het stuk „Het verval van Curaçao".

Met moed begonnen wij te lezen en dachten in het orgaan van het Nederlandsch Verbond een gloedvol betoog te zullen hooren tegen de partij van hen, die immer klagen over het verval van Curaçao en wij hoopten, dat nu ook eens met onbevangen blik zou worden aangewezen het vele goede, wat er in de Kolonie te vinden is.

Maar bitter werden wij teleurgesteld.

De eerste zin reeds verried alles: „Onze kolonie Curaçao, een Nederlandsche kolonie, hecht niet veel aan dat woord „Nederladsche". Maar wij lezen nog een zinnetje verder: „Iedere Curaçaoënaar, en zeker iedere Curaçaosche, beschouwt zich niet als behoorende bij Nederland."

Wat nu? Is er brutaler leugen denkbaar?

En dat staat te lezen in het orgaan van het Algemeen Nederlansch Verbond, van welk Verbond een zelfstandige groep bestaat in onze kolonie, wier leden talrijk verspreid zijn over al onze eilanden! Bijna iedere maand geeft *Neerlandia* zelf in zijn ledenlijst aan, hoe die groep hier steeds toeneemt, en wijst herhaaldelijk op feiten, waaruit duidelijk blijkt, dat de liefde voor Holland groot is in onze kolonie.

Bijna onmiddellijk achter dit stuk, wat bewijzen moet dat wij hier niets voelen voor Nederland, werd het verslag opgenomen der prijsuitdeeling op de armenscholen der Eerw. Fraters aan de Overzijde: Het glanspunt der plechtigheid was de Kinder-cantate „Een Lentedag" van J. WORP. De 22 liederen, waarvan de tekst 15 bladzijden van een schoolschrift besloeg, werden vlot weg, zonder een oogenblik te haperen, uit het hoofd gezongen en zoo duidelijk werden de woorden uitgesproken, dat men niet eens een tekstboekje van noode had. Men kon het die jongens aanzien, dat zij vol bewondering waren voor dien heerlijken, Hollandschen lentedag. De keuze dezer cantate getuigt derhalve van zeer veel smaak en pracktischen zin van den onderwijzer, die aldus ongemerkt de kinderen liefde instortte voor Holland en zijn poëzie, zijn natuur en lettereren."

Getuigt dit alles niet, dat wij Nederland liefhebben en hoog schatten. Over de jaarlijksche geestdriftige viering van het Koninginne-feest zullen wij maar zwijgen, maar willen er toch op wijzen, hoe altijd, *zonder dat er de minste verplichting toe bestond* op de R. K. bijzondere scholen, ook in de buitendistricten, de hollandsche taal werd onderwezen, ofschoon dit herhaaldelijk een hopeloos werk bleek, waar weinig vrucht van verwacht kon worden. Getuigt dat geduldig en ijverig doorzetten niet van liefde voor de taal? En dan nu te vernemen, dat juist dat onderwijs in de buitendistricten oorzaak wordt genoemd van de achterlijkheid, neen, van de onbeschaafdheid der buitenbevolking even laag staande als de Congo-negers en Hottentotten!

Gelukkig, dat het oordeel van den Heer RIJKENS, waarop de onbekende schrijver in deze steunt, nog al sterk weersproken werd door *De Curaçaosche Courant* in haar nummer van Vrijdag 20 October 1905.

Maar, de schrijver die zich zoo minachtend uitlaat, niet slechts over ons volk, maar ook, en wel vooral, over de Curaçaosche Dames, over de Geestelijkheid en het onderwijs, steunde niet alleen op het niet juist gebleken oordeel van den heer RIJKENS maar ook, let wel lezer, op „*het oordeel* DER MATROZEN", wanneer ze 's avonds lallend langs de straten slenteren.

Maar genoeg, het is toch onbegonnen werk tegen een onbekende te strijden, vooral nu die onbekende herhaaldelijk blijk geeft zoo onbekend te zijn met Curaçao. Het weinige goede, wat nu nog in dat stuk voor mocht komen, zal nu geheel wegvallen, daar het artikel in zijn geheel wordt beschouwd als een beleediging en verachting van ons volk door iemand, die ons haat.

Haat verblindt en die onbekende ziet niets van het vele goede, wat onze arme kolonie nog rijk is. Op de eerste plaats onze liefde voor koningin en Moederland.

Koloniale Raad.

Op het door ons besproken Antwoord van den Gouverneur op het schrijven der rapporteurs over de inkomstenbelasting wordt door de Afdeelingen nu weer het volgende gezegd:

„Met voldoening werd ontwaard, dat het Bestuur het volkomen eens is met den Raad, dat de tegenwoordige grondbelasting te hoog is, en zelfs stelt, dat een zoo hooge grondbelasting uit een oeconomisch oogpunt nadeelig is.

Het was den Raad bekend, dat met de verlaging dier belasting, zelfs in een zoo geringe mate als door de leden voorgesteld, een niet onaanzienlijk bedrag gemoeid is. Met deze omstandigheid is dan ook bij het bepalen van het percentage der voorgestelde verlaging, zooveel mogelijk rekening gehouden.

Dat echter de thans plaats hebbende nieuwe schatting der grondeigendommen, tegenvolge waarvan 't Bestuur eene vermindering van de opbrengst der grondbelasting met ruim 12% meent te moeten aannemen, vanzelf reeds het door den Raad gewenschte correctief zoude aanbrengen, kan de Raad niet toegeven. Niet eene verlaging van het volgens de vorige schatting bepaalde bedrag der belasting, maar eene verlaging van den belastingvoet werd door den Raad beoogd.

De telkens om de drie jaren terugkeerende schatting volgt toch de waarde der grondeigendommen, naar gelang zij toeneemt of vermindert en het is voorzeker teekenend voor den oeconomischen toestand van het hoofdeiland der kolonie, dat de schattings-commissie voor het tijdvak 1903—1905 en thans ook de tegenwoordige commissie — zooals men uit het aangehaalde Antwoord meent te mogen opmaken — telkens eene aanzienlijke daling in de waarde der grondeigendommen heeft moeten constateeren."

Dit schijnt dus het algemeen gevoelen van den Raad te wezen, zooals wij ook niet anders verwachtten.

Hoe was het nu echter mogelijk, dat hierop volgen kon:

Op grond van deze overwegingen meenden dan ook enkele leden hunne medewerking niet te mogen verleenen tot het instandbrengen van de Inkomstenbelasting zooals zij is voorgesteld, nu het Bestuur niet genegen schijnt het door den Raad gewenschte correctief aan te brengen."

Dit had het besluit moeten zijn niet van *enkele*, maar van *alle* leden. Zij allen toch zien duidelijk in, dat deze inkomstenbelasting gevoegd bij de reeds bestaande te zwaar drukkende grondbelasting verderfelijk werken zal voor de Kolonie, en toch blijft de meerderheid der leden medegaan met den Gouverneur, wiens behendige, maar valsche redeneering, zij zelf ontzenuwden. Zij laten zich dus niet vangen door kunstgrepen, maar geven zich vrijwillig over aan iemand, die hen bedriegelijk had willen vangen.

Onbegrijpelijk!

Ingezonden Stukken.

Eene Wenk,

Waar plicht gebiedt, ontveins de waarheid niet!

Op Dinsdag den 20sten Maart des namiddags om één uur had de algemeene vergadering van aandeelhouders der Cur. Hypotheekbank plaats tot het verkiezen van twee nieuwe Bestuursleden in de plaats van den Heer Leon V. Leyba, voorzitter, die volgens art. 27 van het reglement moest aftreden, en van den heer C. St. Muller, die ontslag aangevraagd had.

De gewoonte is altijd, dat bij het aftreden van een of meer Bestuursleden, de twee plaatsvervangende leden vóór anderen als Bestuursleden in aanmerking komen en dan kiest men in hunne plaats twee nieuwe plaatsvervangende leden.

Nu wilde het geval, dat door toedoen van den heer Leyba, de heer Alb. St. Muller, ofschoon geen plaatsvervangend lid zijnde en zeer onlangs als vertegenwoordiger der erfgenamen H. A. S. Muller aangewezen, tot Bestuurslid werd gekozen, terwijl voor de vervulling van de tweede vacature van den heer C. St. Muller, de heer E. S. C. de Veer Abrahamsz, oudste plaatsvervangend lid, werd gekozen. Na 't verhandelen der andere onderwerpen, werd de vergadering gesloten.

Bij de sluiting der vergadering riep de heer Leon V. Leyba, afgetreden Bestuurslid en reeds vervangen door den heer Alb. St. Muller, dus per sé afgetreden Voorzitter, eene Bestuursvergadering voor Donderdag den 22sten dezer des morgens te 9 uur bij één tot het doen kiezen volgens art. 28 van het reglement, van een Voorzitter en een Ondervoorzitter.

Ik vermeende, dat de Bestuursvergadering niet wettig bijeengeroepen was, daar die door den Ondervoorzitter bijeengeroepen had moeten worden en niet door den reeds afgetreden voorzitter, doch bij navraag werd mij door den Administrateur der Bank gezegd, dat zulks de gewoonte was en dat men deze gewoonte wenschte te handhaven.

Overgaande tot de kiezing van eenen Voorzitter, werden er door de 5 Bestuursleden, die ter vergadering aanwezig waren, twee stemmen uitgebracht op den Heer Mordy S. L. Maduro, twee op den Heer Alb: St. Muller en één op den Heer I. van Lier Ez; bij de herstemming verkregen de H. H. Maduro en Alb: St. Muller weer twee stemmen en de Heer M. H. Penso ééne stem, en bij de 2e herstemming verkreeg de Heer Muller 3 stemmen. Verre zij het van mij op den persoon van den Heer Muller iets af te dingen; doch in aanmerking nemende, dat er meerdere Bestuursleden zijn die verschillende jaren met ijver de belangen der bank behartigd hebben; dat de Heer Muller thans slechts klerk is der Handel & Industrie Maatschappij en dat hem in zijne afhankelijke positie de tijd geheel en al ontbreekt om naar behooren de belangen der Bank te behartigen, vermeen ik zoowel in het belang van de geldbeleggers als ook van de aandeelhouders, het recht te hebben de keuze, door het Bestuur gedaan, ten sterkste af te keuren......

Ontwaakt, broeders aandeelhouders, uit den diepen slaap waarin gij gedompeld zijt!

Heft U op, en onttrekt U aan het onheil dat U wacht.

Eindelijk is de Heer Leon V. Leyba afgetreden als Voorzitter van de Hypotheekbank, van harte hoop ik, dat hij nimmer weer die betrekking vervulle;— want zijn optreden gedurende de laatste jaren was niet erg bemoedigend.—

Gij moet geen voorzitter hebben die ijzer en verfwaren verkoopt. Gij hebt noodig een onafhankelijk persoon, een man die geheel buiten den handel staat, om als leider uwer Instelling op te treden, een man die niet schroomt uwe belangen met hart en ziel te behartigen.

Slechts 4 van de 7 uwer Bestuursleden zijn in staat u voor het dreigend gevaar te bewaren.

Immers de Heer R. J. Hoyer, die telkenmale door ongesteldheid verhinderd wordt de Bestuursvergaderingen bij te wonen, kan onmogelijk, al wil hij, uwe belangen verdedigen.

En, wat het Bestuurslid C. G. de Haseth betreft, zijne twee broeders hebben, volgens de lijst der Debiteuren der Instelling in de jl. gehouden Algemeene Vergadering van den 20sten dezer den leden ter inzage aangeboden, eene hypotheekschuld op 3 plantages, van ƒ 82.520 plus 2 jaar en 9 maanden interest = ƒ 9746. dus te zamen ƒ 92266; (zegge, twee en negentig duizend twee honderd zes en zestig gulden,) met andere woorden, bijna de helft van het kapitaal der Instelling, groot ƒl 200.000. en bijna de helft van het door de gezamelijke geldbeleggers terug gevraagd kapitaal groot ƒl 187.000!!

Hij kan dus onmogelijk naar recht en billijkheid handelen; hij is tegen wil en dank verplicht steeds het stilzwijgen te bewaren bij elke discusie in het belang der bank en is feitelijk niets anders dan een *figurant* in de Bestuursvergaderingen.

Tracht dan broeders aandeelhouders, nu gij dit alles weet, krachtig op te treden; vreest niet en ontdoet u van allen schroom.

Eene ingrijpende hervorming is ten spoedigste gewenscht, en deze kunt gij verkrijgen door het bijeenroepen eener Buitengewone Algemeene vergadering.

Treedt dapper in het strijdperk alvorens gij het slachtoffer wordt van eenen vreeselijken ramp, die ook tot algeheele verderf van onze Kolonie zoude kunnen leiden.

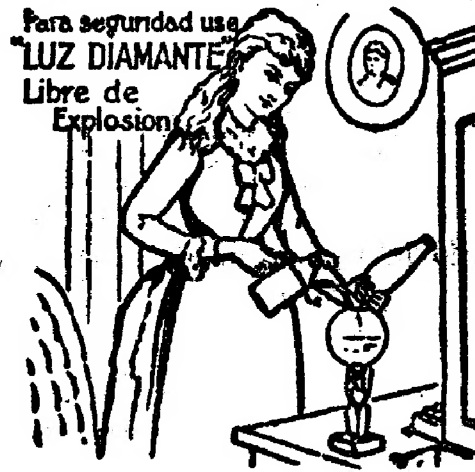
I. VAN LIER Ez.

aandeelhouder der Cur. Hypotheekbank.

Curaçao, 23 Maart 1906.

Advertentien.

Drukker:

ALFREDO F SINTIAGO